
KRİZ İÇİNDE SİRBİSTAN- 25 NISAN 2011

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

Yeni Balkan, 25 Nisan 2011

Dr. Erhan Türbedar

TEPAV Balkan Çalışmaları Koordinatörü

Sırbistan son üç yılın en ciddi siyasi krizini yaşıyor. Ekonomik iyileşmenin sağlanamamış olması yüzünden halkta memnuniyetsizlik arttı, ayrıca koalisyon hükümetinde çatlaklar oluştu. Mevcut durumdan istifade etmeye çalışan muhalefet ise erken seçim yoluyla iktidar olma çabasına girdi. Hükümetin ekonomik başarısızlıkları ve muhalefetin yapıcı olmayan tutumu Sırbistandaki sosyoekonomik sorunları daha fazla derinleştiriyor.

1990lı yıllarda eski Yugoslavya coğrafyasında yaşanan savaşlar ve NATOnun Sırbistana yönelik müdahalesi, Sırbistan ekonomisinin derin yaralar almasına neden olmuştu. Oldukça olumsuz ekonomik koşullar, Ekim 2000den sonra Sırbistanda iş başına gelen demokratik yönetime miras olarak kalmıştı. Üstelik ülkenin yaklaşık on yıl geciktirilen iktisadi dönüşüm süreciyle ilgilenmek de yeni yönetimin göreviydi. Bu yüzden, Sırbistanın 2000li yıllara ait makroekonomik göstergeleri, 1990lı yıllardakilerle kıyaslanmayacak ölçüde iyileştiyse de, ekonomik ve toplumsal sorunları devam etti. Son iki yılda ise küresel ekonomik krizin negatif etkileri yüzünden sosyoekonomik sorunlar daha fazla derinleşti.

Şubat 2011de Sırbistanın TÜFE olarak enflasyon oranı yüzde 12,6 seviyesindeydi. Kayıtlı işsizlik oranı ise yüzde 17 civarındaydı. Diğer taraftan Uluslararası Para Fonu (IMF) ile varılan orta vadeli anlaşma gereğince hükümet kamu yönetimi, emeklilik, sağlık ve eğitim gibi alanlarda kamu harcamalarını kısmak zorunda kaldı. Bu çerçevede 2009 ve 2010 yılları boyunca kamu çalışanlarının ve emeklilerin maaşları dondurulmuştu. Bu ve benzer ekonomik tedbirler ülkedeki sosyal ve siyasi gerginliği giderek tırmandırdı. Artan işsizlik, yoksulluk ve satın alma gücündeki düşüşler yüzünden halk hükümeti suçluyor. Hükümet ise dış faktörlere işaret ederek, Sırbistanın içinde bulunduğu sosyoekonomik kriz yüzünden sorumluluk kabul etmiyor.

Kamuoyu yoklamaları, halkın beklentilerine cevap veremeyen iktidar partilerinin popülaritesinin gittikçe gerilediğine işaret ediyor. Geline nokta muhalefet partilerinin halktaki desteği, iktidar partilerinden yaklaşık 10 puan önde gözüküyor. Bu yöndeki gelişmeler ise, 10 adet siyasi partiden oluşan koalisyon hükümeti içinde gerginlik yaratıyor. Hükümet içi dengeleri pekiştirmek maksadıyla Şubat 2011de hükümet değişikliğine gidildi, ayrıca bakanlıkların birleştirilmesi yoluyla bakanlık sayısı 24ten 17ye indirildi. Yine de, 250 sandalyeli Sırbistan meclisinde sadece 129 kişilik çoğunluk sağlayabilmiş olan Sırbistan hükümeti, koalisyon ortakları arasında çıkabilecek en küçük

bir anlaşılamazlıktan bile etkilenebilecek durumdadır.

Sırbistanda parlamento seçimleri normal olarak 2012 yılında düzenlenmesi gerekiyor. Ancak muhalefetteki Sırp İlerleme Partisi (SNS) halktaki memnuniyetsizlikten istifade ederek iktidar

olmaya çalışıyor. Batı karşıtı siyasetiyle bilinen, aşırı milliyetçi kesimleri etrafında toplayan ve Büyük Sırbistan siyasetini izleyen Sırp Radikal Partisinden (SRS) ayrılan bir grup, değiştiklerini iddia ederek Sırp İlerleme Partisini kurmuştur. Kamuoyu yoklamalarında Sırbistanın en güçlü siyasi partisi olarak gözüken Sırp İlerleme Partisi, sosyoekonomik krizden çıkış için alternatif öneriler sunmadan erken seçim talebinde bulunuyor. Hükümete erken seçim baskısı yapmak için ise protesto gösterileri düzenliyor, ayrıca açlık grevine gidiyor.

Sırp İlerleme Partisi ilk defa 2009un sonlarında erken seçim talebiyle gündeme gelmişti, ancak hükümet bu tür talepleri uzun süre ciddiye almamıştı. Bugünlerde ise Sırbistan Cumhurbaşkanı Boris Tadić, Avrupa Birliği tarafından Sırbistana aday ülke statüsü tanınmadan erken seçime yanaşmayacağı yönünde mesajlar veriyor. Sırbistan hükümetinin başını çeken Demokratik Partinin (DS) kurucusu olan Tadić, Avrupa Birliğine aday ülke statüsünün kazanılmasıyla, partisinin popülaritesinin yeniden artabileceğine inanıyor. Brükselin bu yılın sonlarına doğru Sırbistana aday ülke statüsünü tanıma olasılığı yüksektir. Ancak, Birlik içindeki genişleme isteksizliği yüzünden Sırbistana müzakerelere başlangıç tarihinin verilmeyeceği üzerinde duruluyor. Bu yüzden Avrupa Birliğine aday ülke statüsünün Sırbistan seçmenlerini nasıl etkileyeceği tam öngörülemiyor. Bununla birlikte Demokratik Partinin gelecekte Sırp İlerleme Partisini yeni iktidar ortağı olarak seçmek zorunda kalabileceği üzerinde duruluyor.

Kaynak/Source: